

Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija “Eiropas pusgada norise 2016. gadā un 2017. gada izaugsmes pētījums”

(2017/C 088/02)

Iesniegušas politiskās grupas PSE, PPE, ALDE un EA

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK),

- ņemot vērā 2016. gada Eiropas pusgada galvenos dokumentus, proti, gada izaugsmes pētījumu, pārskatus par valstīm, valstu reformu programmas un katrai valstij adresētos ieteikumus,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta ziņojuma projektu “Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgads – 2016. gada prioritāšu īstenošana” (2016/2101(INI)),

No jauna piesaistīt investīcijas

1. atgādina, ka ekonomikas krīzes un fiskālās konsolidācijas pasākumu dēļ publiskā un privātā sektora ieguldījumi salīdzinājumā ar 2007. gadu samazinājās par aptuveni 15 %, bet dažās dalībvalstīs – pat par 50 %; uzsver, ka nepietiekami ieguldījumi vairākus gadus pēc kārtas (ieguldījumu pārtraukums) būtiski mazina Eiropas konkurētspēju un kohēziju un līdz ar to arī tās spēju nodrošināt ilgtspējīgu attīstību un darbvietu radīšanu;
2. uzsver, ka 40 % no katrai valstij adresētajiem ieteikumiem 2016. gadā saistīti ar šķēršļiem ieguldījumu veikšanai, kurus vietējās un reģionālās pašvaldības var palīdzēt likvidēt ⁽¹⁾; tādi šķēršļi ir, piemēram, slikta publiskā pārvalde un koordinācijas trūkums, vietējo un reģionālo pašvaldību funkciju un to finanšu resursu saskaņotības trūkums; privātos ieguldījumus apgrūtināša regulatīvā vide; korupcija, kvalificēta darbaspēka un piemērotas transporta infrastruktūras trūkums; Komiteja paziņo, ka minētie jautājumi tiks izskatīti arī gaidāmajā RK atzinumā “Trūkstošo investīciju nodrošināšana: kā pārvarēt problēmas?”;
3. atgādina par 2016. gada 9. jūlijā Bratislavā notikušajā Septītajā Eiropas Reģionu un pilsētu samītā pieņemto deklarāciju “*Invest and Connect*” ⁽²⁾, kurā galvenā uzmanība pievērsta tam, cik svarīgi ir likvidēt šķēršļus, kas kavē Eiropas pilsētu, reģionu un lauku apgabalu plašā neapgūtā ieguldījumu potenciāla izmantošanu, un vietējo un reģionālo pašvaldību lomai inovatīvas infrastruktūras un pakalpojumu nodrošināšanā, lai stimulētu ieguldījumus un uzlabotu ES iedzīvotāju dzīves kvalitāti;
4. pauž bažas par to, ka RK nesen veiktajā ES vietējo un reģionālo pašvaldību aptaujā ⁽³⁾ aptuveni 60 % respondentu secināja lejupslidošu vai vienmērīgu tendenci gan publiskā, gan privātā sektora ieguldījumu veikšanā pēdējos divpadsmit mēnešos; ja tā apstiprinātos, tas liecinātu, ka nepietiekamu ieguldījumu tendence, kas sākās līdz ar ekonomikas krīzi, turpinās;
5. uzsver, ka saskaņā ar minēto aptauju publisko ieguldījumu finansēšana joprojām sagādā grūtības aptuveni divām trešdaļām vietējo un reģionālo pašvaldību, – daļēji tāpēc, ka tām nav pietiekamas spējas pienācīgi plānot publiskos ieguldījumus, izmantot finanšu instrumentus, iesniegt projektus EIB un iesaistīties publiskā un privātā sektora partnerībās;
6. atzinīgi vērtē pirmos pozitīvos rezultātus Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) darbībā, galvenokārt saistībā ar tā “MVU daļu”, bet aicina uzlabot ESIF “infrastruktūras un inovācijas” daļas papildināmību, kā arī ESIF ģeogrāfisko līdzsvaru – arī atbalstot reģionālo ieguldījumu stratēģiju izstrādi un ieguldījumu platformu izmantošanu, lai nodrošinātu, ka fondu var izmantot visi reģioni, it īpaši mazāk attīstītie.
7. principā atzinīgi vērtē priekšlikumu pagarināt Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) darbības termiņu un to nostiprināt, un RK šim tematam vēltis atsevišķu atzinumu; Komiteja gaida turpmākus uzlabojumus tādās jomās kā papildināmība, ģeogrāfiskais un nozaru pārklājums un pārredzamība, un atkārtoti prasa pienācīgi novērtēt ESIF rezultātus, īpaši sinerģiju ar ESI fondiem un tās līdzšinējo nozīmi teritoriālajā kohēzijā; Komiteja sagaida ciešu sadarbību ar Eiropas Parlamentu ESIF īstenošanas kontrolē;

⁽¹⁾ RK, Eiropas pusgads 2016. gadā, konkrētām valstīm adresēto ieteikumu teritoriālā analīze, stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanas uzraudzības foruma koordinācijas komitejas ziņojums.

⁽²⁾ <http://www.cor.europa.eu/bratislavasummit/>.

⁽³⁾ RK aptauja “*Obstacles to investment at local and regional level*”, 2016. gada jūlijs.

8. uzsver, ka trīs ceturtdaļas respondentu RK aptaujā par šķēršļiem ieguldījumiem nezināja par iespēju, ko sniedz ESIF un tā ieguldījumu platformas, tātad šie respondenti un citas attiecīgās ieinteresētās personas par to labāk jāinformē;
9. atzīmē, ka mazāki reģioni un pašvaldības, kā arī būtisku un pastāvīgu nelabvēlīgu dabas vai demogrāfisko apstākļu skartie reģioni, piemēram, galējie ziemeļu reģioni ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kā arī salu un kalnu reģioni bieži vien ESIF nevar izmantot, jo atbalstīto ieguldījumu minimālās vērtības sliekšņi ir pārāk augsti, un vēlas, lai tos pazeminātu, kad ESIF tiks pārskatīts;
10. uzsver, ka ar Eiropas Investīciju konsultāciju centra palīdzību būtu jāpastiprina vietējā un reģionālā līmeņa projektu iespējamo virzītāju tehniskās spējas, īpaši saistībā ar investīciju platformu plānošanu un izveidi;
11. uzsver, ka, reģionālo ieguldījumu stratēģiju pamatā jābūt izpratnei, ka līdz ar pārmaiņām ekonomikā un tehnoloģiju jomā mūsu sabiedrība un mūsu teritorijas ātri mainās; tāpēc norāda vajadzību sekmēt ieguldījumus mazoglekļa un aprites ekonomikā un atbalstīt kopīgošanas ekonomiku un sadarbīgu ekonomiku, kas ļauj pazemināt inovatīvas saimnieciskās darbības attīstīšanas izmaksas, stimulē publisko un privāto pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem un palielina publiskā sektora efektivitāti;
12. norāda, ka ir svarīgi rosināt, lai vietējās un reģionālās pašvaldības kopēju stratēģiskās attīstības prioritāšu īstenošanai izmanto pārdomātas specializācijas stratēģijas un Eiropas partnerības;
13. uzsver, ka kohēzijas politika joprojām ir ES galvenais ieguldījumu instruments, jo īpaši mazāk attīstītās valstīs un reģionos; Komiteja uzskata, ka kohēzijas politiku vajadzētu vairāk atbalstīt ar ESIF.
14. atgādina, ka atzinumā par daudzgadu finanšu shēmas (DFS) termiņa vidusposma pārskatīšanu Komiteja norādīja: ja DFS 2014.–2020. gadam trūkst maksājumu apropriāciju, rodas risks, ka Komisija nespēj pildīt savas saistības un tādējādi uzkrājas neizpildīti maksājumi, kas negatīvi ietekmē darbības programmu īstenošanu ESI fondu ietvaros;
15. uzskata, ka struktūrfondu finansējuma pārskatīšanas ietvaros valstu valdībām varētu atļaut daļu Eiropas finansējuma atvēlēt projektiem apgabalos, kur ir nelabvēlīgi hidroģeoloģiski apstākļi, kā arī atbalstam lielu dabas katastrofu gadījumā;

Turpmākas strukturālās reformas un atbildīga fiskālā politika

16. uzsver, ka vairāk nekā puse no 2016. gada konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, kas attiecas uz 26 valstīm, ir saistīti ar teritorijām proti, ar risināmajiem uzdevumiem, kuri dažus reģionus un pilsētas skar vairāk nekā citus, un/vai risinājumi tiek gaidīti vietējā un reģionālajā pārvaldes līmenī.
17. Jāatgādina: atzinumā "ES risinājumi demogrāfijas problēmai" RK norādīja, ka nepieciešama saikne starp demogrāfiskajām pārmaiņām un Eiropas pusgadu, un uzsvēra, ka Eiropas pusgadam nepieciešama teritoriāla dimensija. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām jābūt aktīvi iesaistītām Eiropas pusgada pasākumos demogrāfisko problēmu risināšanai, un šim tematam vēltajos ieteikumos dalībvalstīm jāņem vērā vietējās un reģionālās pašvaldības;
18. uzsver: RK ir konsekventi norādījusi, ka nepiekrīt Kopīgo noteikumu regulas (KNR) 23. pantā minētajiem makroekonomiskajiem nosacījumiem kohēzijas politikas īstenošanā, jo, dalībvalstīm nespējot pildīt Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros noteiktās saistības, tie negatīvi ietekmētu pilsētas un reģionus; tāpēc Komiteja pauž bažas, ka ESI fondu finansējuma pārtraukšana Spānijai un Portugālei negatīvi ietekmēs darbības programmu īstenošanu, kas jau ir ievērojami aizkavējušies. Būtu arī pretrunīgi sankcijas, ko piemēro saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta procedūru (Regula 1173/2011 par efektīvu budžeta uzraudzības īstenošanu) atcelt, bet apsvērt sankcijas saskaņā ar KNR 23. pantu. Vienlaikus norāda, ka nepieciešama laba ekonomikas pārvaldība valsts līmenī, jo tas ir efektīvas ESI fondu līdzekļu izmantošanas priekšnosacījums;
19. atgādina par savu aicinājumu ES valstu budžeta deficīta un parāda aprēķinos neņemt vērā ieguldījumus, ko vietējās un reģionālās pašvaldības veikušas struktūrfondu un kohēzijas fonda ietvaros;

20. uzsver, ka gandrīz 40 % 2016. gada konkrētām valstīm adresēto ieteikumu attiecībā uz 20 valstīm skarti tādi administratīvās spējas jautājumi, īpaši vietējā un reģionālajā līmenī, kas saistīti ar strukturālām reformām un investīcijas bremsējošo šķēršļu likvidēšanu; atzīmē, ka administratīvo spēju galvenokārt var uzlabot, veidojot efektīvas pārvaldes struktūras; atgādina, ka saistībā ar ierosināto strukturālo reformu atbalsta programmu Komiteja ieteica pieņemt tikai vienu stratēģisku dokumentu, kurā izklāstītas prioritātes un kritēriji ES finansētu spēju veidošanas pasākumu koordinēšanai;
21. uzsver, ka Komisijai būtu jāapsver iespēja noteikt eurozonas fiskālo spēju īstenot pret cikliskumu vērstu politiku un paātrināt atlabšanu, un paziņo, ka turpmākajos mēnešos tā pieņems minētajam tematam veltītu atzinumu;
22. atzīst lielo nozīmi, kāda ir sociālo un darba tirgus problēmu risināšanai; atbalsta to, ka Komisija makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūrā (MIP) ir iekļāvusi sociālos rādītājus;

Eiropas pusgads un 2017. gada izaugsmes pētījums

23. atzīmē konkrētai valstij adresēto ieteikumu zemo izpildes līmeni un to, ka visiem pārvaldes līmeņiem jābūt intensīvāk iesaistītiem centienos to uzlabot; atzīmē, ka daži uzdevumi prasa ilgstošus centienus, kā liecina fakts, ka aptuveni trīs ceturtdaļas 2016. gada ieteikumu, kas attiecas uz teritorijām, bija formulēti jau 2015. gadā un divas trešdaļas no pagājušā gada ieteikumiem formulēti 2014. gadā;
24. uzsver, ka vietējo un reģionālo pašvaldību iesaiste pusgadā pārsvarā notiek tikai politikas pasākumu īstenošanas posmā, un to šogad apstiprina gan valstu reformu programmas, gan konkrētām valstīm adresētie ieteikumi, lai gan pašvaldībām būtu jāklūst par partnerēm arī politikas veidošanā; Komiteja uzsver, ka to iesaistīšanās agrīnā posmā ievērojami paaugstinātu ieteikumu izpildes līmeni, palīdzētu risināt arvien lielāko reģionālo atšķirību problēmu, sekmētu lielāku vietējā līmeņa līdzatbildību un palielinātu uzticēšanos dalībvalstīs un starp tām;
25. plāno ierosināt tādu rīcības kodeksu par vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanu Eiropas pusgadā, kurā ievērotas valstu atšķirības un pievērsta uzmanība tam, lai neradītu nevajadzīgu administratīvo slogu un tādējādi atbalstītu labākas pārvaldības pieeju; Tāpēc kodeksā būtu jāņem vērā dalībvalstu daudzveidība un konstitucionālā sistēma;
26. aicina 2017. gada izaugsmes pētījumā īpašu uzmanību pievērst demogrāfiskajām problēmām, kuras norāda arī uz nepieciešamību izstrādāt tādu ekonomikas un finanšu politiku, kas nodrošina migrantu atbilstīgu un līdzsvarotu integrāciju ES teritorijā;
27. uzsver, ka Eiropas pusgadam jābūt saistītam ar ilgtermiņa daudzlīmeņu politiku, kas patlaban ir stratēģija "Eiropa 2020"; atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paziņojumu, ka tā gatavo pārskatu par ilgtspējīgas attīstības politikas pasākumiem, un norāda vajadzību ES turpmāko izaugsmes stratēģiju saskaņot ar atjauninātu teritoriālo redzējumu;
28. uzdod Komitejas priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropadomes priekšsēdētājam un ES Padomes prezidentvalstij Slovērijai.

Briselē, 2016. gada 12. oktobrī.

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA